

JU Srednja poslovno komercijalna i trgovačka škola Sarajevo

Izvedbeni plan i program

Ekskurzija učenika završnih razreda

Školska 2017/2018. godina

Sadržaj:

- a) Odgojno-obrazovni ciljevi i zadaci
- b) Sadržaj, metode i sredstva kojima se postavljeni zadaci ostvaruju
- c) Nosioци realizacije i predviđenih aktivnosti
- d) Planirani obuhvat učenika
- e) Dužina trajanja
- f) Planirani putni pravci i planirana destinacija
- g) Opis prijevoza, ugostiteljskih usluga i drugih usluga
- h) Odredbe o upravljanju rizicima realizacije
- i) Planiranje cijena usluge odnosno finansijski okvir
- j) Tehnička realizacija
- k) Način finansiranja po kategorijama učenika
- l) Ostalo

a) Odgojno-obrazovni ciljevi i zadaci

Odgojno-obrazovni ciljevi su razvrstani i složeni, u društvenom pogledu su prioritetni i veoma odgovorni, a dijele se na: opće (odgojne, obrazovne i funkcionalne) i posebne.

Odgojni ciljevi se odnose na sticanje vrлина i pozitivnih navika, na razvijanje valjanih moralnih shvatanja i usvajanja kulturnog ponašanja, a prvenstveno utiču na voljnu aktivnost učenika, snaže je vrlinama i usmjeravaju prema društveno korisnim djelatnostima i plemenitom postupanju.

Obrazovni ciljevi se ostvaruju usvajanjem svih onih sadržaja oblika odgojno-obrazovnog rada, koji zahtijevaju izučavanje, razumijevanje i pamćenje, a odnose se na sticanje znanja pomoću raznih metoda i podsticanja slobodnih aktivnosti učenika.

Odgojni i obrazovni ciljevi se međusobno uslovljavaju i zajednički ostvaruju. Odgoj ima snažnu obrazovnu funkciju, a obrazovanje značajnu odgojnu funkciju.

Funkcionalni, odnosno praktični ciljevi obuhvataju umijeće sposobnosti radnih navika i iskustva koja se mogu primijeniti u neposrednoj životnoj praksi i ogledaju se kroz posebne zadatke da kod učenika razvijaju moć zapažanja i upoređivanja, zaključivanja i dokazivanja, apstrakcije i konkretizacije, analize i sinteze s namjerom da se kod učenika probudi smisao za uviđanje bitnih detalja i odnosa, uzročno posljedičnih veza i funkcija, da se pojača radoznalost, istraživački duh, mašta i kritičnost, razvijanje voljne stvaralačke aktivnosti učenika. Funkcionalni ciljevi su bitan uslov za postizanje obrazovnih i odgojnih ciljeva. Zadaci predstavljaju konkretizaciju ciljeva.

Ciljeve treba konkretizirati kroz sljedeće zadatke:

- upoznavanje načina života i rada stanovnika pojedinih krajeva;
- razvijanje pozitivnog odnosa prema kulturnim i estetskim vrijednostima;
- razvijanje pozitivnih socijalnih odnosa;
- podsticanje i ispoljavanje pozitivnih emocionalnih doživljaja.

Ekскурzijom kroz Italiju – Francusku - Španiju učenici će se upoznati sa prirodno-geografskim obilježjima i historijskim znamenitostima pomenutih država, te steći znanje o kulturnom nasljeđu kroz posjete spomenicima svjetske baštine. Ovakvo putovanje će svakako pozitivno djelovati na socio- psihički razvoj učenika.

b) Sadržaj, metode i sredstva kojima se postavljeni zadaci ostvaruju

Sadržaj odgojno-obrazovnog rada predstavlja solidnu osnovu za jake podstreke za ostvarivanje ciljeva s područja moralnog, radnog, intelektualnog, estetskog odgoja.

Učenici će imati priliku steći znanje iz više nastavnih oblasti kao što su: historija, geografija, umjetnost. Ekskurziju odlikuje istraživački karakter i objedinjavanje mnoštva organizacionih i metodičkih radnji. To podrazumijeva dobru pripremljenost učenika i nastavnika, posebno na području motivacije da se što više zapazi, sazna, zabilježi i upamti.

Odgojno-obrazovna svrha ekskurzije ogleđa se u neposrednom opažanju i potpunom doživljaju stvarnosti i na taj način se stiču dublja i trajnija znanja, te ublažavaju negativne posljedice verbalističke nastave

c) Nosioći realizacije predviđenih aktivnosti

Nosioći realizacije svih aktivnosti su vođa puta Alibašić Azra, te pratioci svi razrednici i predstavnik turističke agencije.

Ekskurzija mora zadovoljiti minimalne zahtjeve putovanja. Zahtjeve treba obezbijediti kroz sveobuhvatnu stručnu i tehničku pripremu, a sve u skladu sa Pravilnikom o organizaciji i realizaciji izleta, studijskih posjeta, ekskurzija, kampovanja/logorovanja, društveno-korisnog rada, škole u prirodi i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada u osnovnoj i srednoj školi ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj: 36/10, 4/11 i 4/16).

Posebnu pažnju treba obratiti na bezbjednost kao nezaobilazan zahtjev u organizaciji i realizaciji, a podrazumijeva poduzimanje sigurnosnih mjera i upravljanje rizicima u postupku organizacije i realizacije. U tu svrhu treba posebno naglasiti sve odredbe Etičkog kodeksa kojih se moraju pridržavati svi učesnici ekskurzije.

d) Planirani obuhvat učenika

Provedenom anketom za učešće u ekskurziji izjasnilo se oko 45 učenika. Roditelji će prije putovanja dostaviti Izjave/Saglasnost roditelja za putovanje, odnosno odlazak na ekskurziju.

e) Dužina trajanja

Ekskurzija će trajati ukupno devet dana, a biće realizovana u okviru pet nastavnih dana.

Ekskurzija bi se trebala obaviti u prvoj polovini mjeseca septembra.

f) Planirani putni pravci i planirana destinacija

Planirani putni pravci: BiH – Italija – Francuska – Španija.

Polazak u večernjim satima.

Povratak u večernjim satima.

Dodatni fakultativni izleti su za one učenike za koje se oni sami odluče.

g) Opis prijevoza, ugostiteljskih usluga i drugih usluga

Minimalni zahtjevi putovanja:

Putovanje zauzima značajno mjesto u realizaciji ekskurzije, te je u tom smislu postoji obaveza da se obezbijede uslovi za sigurno i udobno putovanje učesnika ekskurzije. Sigurno putovanje, podrazumijeva obavezu Agencije da koristi samo ona prijevozna sredstva (vlastita prijevozna sredstva ili prijevozna sredstva u vlasništvu drugih pravnih i fizičkih lica koja su registrirana za obavljanje djelatnosti prijevoza putnika) u kojima su putnici i prtljag osigurani (putničko i zdravstveno osiguranje). Pri realizaciji putovanja moraju se koristiti autobusi odgovarajuće starosti, tehnički ispravni i pregledani, pod uslovom da njima upravljaju lica, koja ispunjavaju zahtjeve u pogledu profesionalne obučenosti i kompetentnosti i za koja Agencija školi dostavi pisane dokaze o psihofizičkoj sposobnosti za upravljanje autobusom, za vozače koji su angažirani za prijevoz učesnika ekskurzije. Zahtjevi u pogledu starosti autobusa (kao najčešće korištenog sredstva za prijevoz učenika) su da za putovanje izvan Bosne i Hercegovine moraju se

koristiti autobusi koji nisu stariji od deset godina. Zahtjevi u pogledu tehničke ispravnosti autobusa podrazumijevaju obavezu Agencije da osigura, te pravo i obavezu škole da zahtijeva,

prije realizacije putovanja dostavljanje pisanih dokaza o tehničkim pregledima autobusa koji se koriste za putovanje (redovni tehnički pregledi u posljednjih šest mjeseci i tehnički pregled obavljen ne ranije od pet dana prije putovanja). Zahtjevi u pogledu udobnosti podrazumijevaju obavezu Agencije i škole da osiguraju potreban broj sjedišta u autobusu. Direktor ima obavezu obustave početka putovanja, ako nisu ispunjeni svi uslovi u skladu sa ovim Pravilnikom, te ako

utvrdi da prijevozno sredstvo nema dokaze o ispunjavanju navedenih uslova u pogledu tehničke ispravnosti, potrebnog broja sjedišta i odgovarajuće udobnosti, kao i u slučaju kada je očigledno da je vozač u takvom psiho-fizičkom stanju da nije sposoban sigurno upravljati vozilom (alkoholiziranost, umor, bolest, djelovanje opojnih droga ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje) o čemu će obavijestiti odgovorno lice Agencije, Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade i nadležni organ Ministarstva unutrašnjih poslova.

Minimalni zahtjevi pri pružanju ugostiteljskih usluga podrazumijevaju

ugostiteljske usluge u realizaciji ekscurzije, koje predstavljaju bitan segment za kvalitetnu realizaciju,

te je, u tom smislu, obaveza škole da, prilikom ugovaranja putovanja upravlja eventualnim rizicima smještaja odnosno prehrane, te obezbijedi uslove za siguran i udoban boravak i prehranu

učenika. Također, minimalni zahtjevi pri pružanju ugostiteljskih usluga podrazumijevaju usluge pravnih

lica (koji ispunjavaju uslove za bavljenje ugostiteljskom djelatnošću) u svrhu pripremanja hrane i pružanje usluga prehrane, pripremanje i posluživanje pića i napitaka u objektu i izvan objekta, te

pružanja smještaja u objektima na način predviđen zakonom i propisima koji uređuju tu oblast. Siguran boravak, podrazumijeva obavezu Agencije da koristi samo one smještajne i ugostiteljske objekte koji zadovoljavaju određene standarde u smislu kvaliteta usluga smještaja, prehrane i posluživanja napitaka, sa posebnim osvrtom na visok kvalitet ispunjenosti sanitarno-higijenskih i zdravstvenih zahtjeva u pogledu pripremanja hrane i napitaka i smještajnih sadržaja. Ugodan

boravak, podrazumijeva obavezu Agencije da osigura, te pravo i obavezu škole da zahtijeva, prije realizacije putovanja dostavljanje pisanih dokaza o kvalitetu smještajnih i ugostiteljskih usluga objekata (kategorizacija objekta), u kojima je planiran smještaj i ishrana učenika (posluživanje hrane/napitaka u objektu i u prijevoznom sredstvu), u toku realizacije određenog oblika odgojno-obrazovnog rada. Učenici ne mogu biti posjetioci objekata i ustanova, te korisnici smještajnih i ugostiteljskih objekata koji u svojim sadržajima nude usluge suprotne načelima i ciljevima odgojno-obrazovnog rada (učenici ne mogu biti posjetioci predstava odnosno korisnici usluga smještajnih/ugostiteljskih objekata koji prikazuju/pružaju sadržaje neprimjerene uzrastu odnosno psiho-fizičkom razvoju djeteta/učenika). Škola je obavezna, prilikom ugovaranja, zahtijevati od Agencije da osigura postupanje odgovornih lica u smještajnim i ugostiteljskim objektima (u svim oblicima odgojno-obrazovnog rada koji uključuju pružanje tih usluga) u smislu zabrane posluživanja alkoholnih pića i drugih opijata učenicima, te posjete sobama drugih lica koja se ne nalaze na spisku učenika (spisak dostavlja Agencija i

škola) određenog oblika odgojno-obrazovnog rada. Bezbjednosni aspekti boravka ogledaju se i u

obavezi Agencije da, svim učesnicima ekskurzije ili studijske posjete koja se realizira u inostranstvu, izda odgovarajuću iskaznicu koja obavezno sadrži naziv i obilježje naše države, ime i prezime učenika, naziv škole, podatke o smještaju (naziv i adresa hotela), te ime i kontakt telefon predstavnika Agencije. Učenici su obavezni da sve vrijeme boravka u inostranstvu nose iskaznicu sa sobom, istaknutu na vidnom mjestu.

h) Odredbe o upravljanju rizicima realizacije

Imajući u vidu činjenicu da je odgojno-obrazovni rad složen proces, planski organiziran i vođen, u kojem učenici usvajaju znanja, stiču vještine i navike, psihički se razvijaju i svestrano se odgajaju, škola je obavezna preventivno postupati preduzimanjem niza sigurnosnih mjera kako bi povećan rizik, kao bitna karakteristika ekskurzije bio sveden na razumnu mjeru, odnosno minimum.

Preventivno postupanje predstavlja niz planskih aktivnosti usmjerenih na povećanje sigurnosti svih sudionika uključenih u ekskurziju, a ogleda se u:

- pravovremenom upoznavanju roditelja/staratelja učenika sa ekskurzijom koja je planirana Godišnjim programom rada škole;
- pribavljanjem pismene saglasnosti roditelja/staratelja kojim se prihvaćaju opći uslovi putovanja, program putovanja i daje saglasnost za učešće učenika u ekskurziji;
- planskom upoznavanju učenika i roditelja/staratelja sa etičkim kodeksom (društveno prihvatljiva pravila ponašanja), na časovima odjeljske zajednice, odnosno na roditeljskim sastancima;
- upoznavanju učenika sa pravilima sigurnosti i zaštite od socijalno neprihvatljivih oblika ponašanja, diskriminacije, neprijateljstva i svih oblika nasilja sa posebnim osvrtom na vršnjačko nasilje;
- zaštitnim mjerama od odlaska učenika na neprikladna mjesta;
- edukaciji učenika sa ciljem aktivnog doprinosa učenika u procesu realizacije ekskurzije;
- obavezi škole da pored voditelja putovanja, odredi i po jednog pratioca zaposlenika škole od 15 do 20 učenika;
- obavezi roditelja/staratelja da blagovremeno upoznaju nosioce aktivnosti organizacije i realizacije ekskurzije o zdravstvenom stanju i sklonostima njihove djece, odnosno učenika;
- obavezi škole i Agencije da osiguraju visok kvalitet usluga prijevoza, smještaja, ishrane te drugih usluga u sklopu turističkog paket/aranžmana;
- obavezi da sa svim učenicima ugovori putničko i zdravstveno osiguranje, i
- obavezi upoznavanja svih sudionika sa preporukama Ministarstva zdravstva o postupanju u slučajevima da dođe do razboljevanja učenika u toku putovanja i boravka u turističkom mjestu.

i) Planiranje cijena usluge odnosno finansijski okvir

Okvirna cijena ekskurzije je do 550 KM.

Dodatni fakultativni izleti su za one učenike za koje se oni sami odluče.

j) Tehnička realizacija

Tehnička priprema podrazumijeva radnje organizacije i realizacije, a naročito:

- odabir najpovoljnije ponude, shodno Zakonu o javnim nabavkama, izvršiti će se konkurentskim zahtjevom najmanje tri ponude;
- stalne konsultacije sa roditeljima koji finansiraju ekskurziju;
- usaglašavanje Izvedbenog plana i programa sa cijenama Agencije, programom putovanja, te opće uslove putovanja;
- usaglašavanje programa putovanja i općih uslova putovanja sa Zakonom o turističkoj djelatnosti, Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti i odredbama Pravilnika;
- konsultacije sa ciljem potpune uključivosti i obaviještenosti roditelja o svim ponuđenim sadržajima, posebno u smislu izbora mjesta realizacije i kompletnog aranžmana;
- utvrđivanje i upoznavanjem sa vremenskim okvirom, odnosno terminima (polazak, dolazak, boravak, povratak);
- vremenski okvir odgovornosti nosioca aktivnosti, Agencije i zaposlenika škole uključenih u realizaciju ekskurzije;
- prikupljanje podataka o organizaciji, kategorijama i uslovima smještaja, vrsti i kvalitetu vozila za prijevoz učenika, kvalitetu uslugu turističkog vodiča i drugih lica koja će tumačiti planirane odgojno-obrazovne sadržaje;
- aktivnosti usmjerene na prikupljanje dokumentacije neophodne za putovanje (pasoši, police putničkog i zdravstvenog osiguranja, te razne potvrde i druga dokumentacija za realizaciju turističkog paket/aranžmana);
- poduzimanje sigurnosnih mjera i upravljanje rizicima u postupku realizacije oblika odgojnoobrazovnog rada;
- ažuriranje pisane dokumentacije koja obuhvata sve pojedinačne akte nastale u postupku obavještanja roditelja o ovim oblicima odgojno-obrazovnog rada, te pismene saglasnosti

roditelja kojom se prihvaćaju opći uslovi putovanja, program putovanja i daje saglasnost za učešće učenika; i

- druge obaveze, uvažavajući specifičnost ekscurzije.

k) Način finansiranja po kategorijama učenika

Roditelji obezbjeđuju sredstva za finansiranje učešća svoje djece/učenika, koja podrazumijevaju sve troškove neophodne za učešće u ekscurziji, kao i troškove koji podrazumijevaju naknadu štete prouzrokovane nemarnim ponašanjem učenika.

l) Ostalo

Tokom realizacije ekscurzije posebnu pažnju treba obratiti na:

- informiranje roditelja;

- dnevnik rada;

- evidentiranje bitnih podataka.

Po završenoj ekscurziji, na prvoj narednoj sjednici Nastavničkog vijeća, voditelj ekscurzije će podnijeti izvještaj o realizaciji ekscurzije.

Evaluacija ekscurzije izvršit će se u skladu sa članom 68. Pravilnika o organizaciji i realizaciji izleta, studijskih posjeta, ekscurzija, kampovanja/logorovanja, društveno-korisnog rada, škole u prirodi i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada u osnovnoj i srednjoj školi.

Za sve ostale, eventualne, situacije koje nisu navedene u ovom Izvedbenom planu i programu primjenjivati će se odredbe već spomenutog Pravilnika, pri čemu će se posebna pažnja posvetiti na prava i obaveze organa i tijela škole, roditelja/staratelja, učenika, te prava i obaveze Agencije.

U svakom slučaju, ekscurzija se organizira i realizira u najboljem interesu učenika.

Plan i program sačinili:

Selmanović – Kulo Kanita, prof.

Alibašić Azra, prof.

Busuladžić Edin, prof.

Omerović Zirajeta, prof.

Todorović – Panjeta Adrijana, prof.